

Àlex Mitrani: 'El MNAC ha de servir d'aixopluc, de nexa i d'impulsor dels museus del país'

Published by [Interacció](#) [1] on 01/06/2026 - 10:12

Amb motiu de l'Espai Claustre celebrat el 14 de maig al CERC hem entrevistat Àlex Mitrani, doctor en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona i conservador d'art contemporani del [Museu Nacional d'Art de Catalunya](#) [2]. També és professor al [Centre Universitari de Disseny i Art Eina](#). [3] adscrit a la UAB.

Aquesta és la conversa que hi hem mantingut.

Àlex Mitrani. Pensar el museu com a xarxa, patrimoni i servei públic

El MNAC està en procés d'ampliació al Palau Victòria Eugènia. Per ara sabem que es vol superar la limitació cronològica que arriba fins a la Guerra Civil. Però què podem veure exactament quan s'inauguri aquesta part del museu?

El museu podrà reprendre el fil del que va ser el seu objectiu fundacional, l'any 1934, sota l'impuls de Josep Puig i Cadafalch: ser el gran museu de referència de l'art català. La Guerra Civil i el franquisme van truncar aquest projecte, fonamental per al país. La nostra acció és patrimonial i, en aquest sentit, la col·lecció aborda l'art contemporani històric, que arribaria fins als anys vuitanta del segle passat, aproximadament. Ara bé, l'art contemporani més actual hi pot tenir un lloc, tal com els darrers anys ja hem demostrat, com a element revelador i activador de la mateixa col·lecció i de la relació amb el públic. Estem en ple procés de concepció i disseny dels continguts, però podem avançar que es tractarà d'una visió alhora completa i restauradora, però també crítica i incardinada en els centres de debat del segle XXI.

Un dels grans dèficits museístics del país és explicar bé les primeres i segones avantguardes, de les quals

n'ets un gran expert. El MNAC i el MACBA, que també s'està ampliant, han de tenir discursos diferenciats o bé complementaris?

El MACBA i el MNAC són complementaris, poden interactuar i col·laborar. La qüestió no és tant la divisió cronològica sinó la perspectiva i la projecció de cadascú, més centrada en la història com a punt de partida i en la cultura catalanes, d'un costat i, de l'altre, probablement, més lligat al context internacional i als debats actual de l'art contemporani. Ambdós són perfectament solidaris i porosos en aquest sentit.

La pròxima oberta del museu Thyssen també augmentarà l'oferta museística de Barcelona i permetrà establir lligams amb el MNAC, que de fet ja acull una col·lecció de pintura que pertany a la família Thyssen. Quina relació manteniu amb la Fundació, actualment?

No em correspon, però entenc que és cordial i fluida. La família Thyssen té algunes obres en dipòsit al museu.

Ara mateix compteu amb tres col·laboradors, Ingrid Guardiola, Albert Mercadé i Maria Garganté, que treballaran amb els conservadors. Què poden aportar aquestes persones al gruix de sabers que teniu els conservadors?

Són col·legues professionals de gran vàlua que ens aporten una reflexió qualitativa i ens ajuden a elaborar el projecte curatorial. No seran les úniques persones amb què treballarà el museu, ja que la definició d'aquest projecte haurà de ser coral i col·laborativa, amb la màxima pluralitat de veus i visions.

És inevitable parlar de Sixena. Fins a quin punt aquest afer ha afectat el funcionament normal del Museu?

Des de la meua posició, que és molt marginal al respecte com a conservador d'art contemporani, diria que és un element de pertorbació innegable. Però també constato la seguretat en el propis criteris i la serenitat que transmet la vàlua i l'autoritat de tots els equips del museu involucrats. El museu fa el que ha de fer i té el suport d'institucions i personalitat d'arreu sobre aquest tema.

Una qüestió pendent és la projecció internacional del nostre art. Com podem convèncer el món que el nostre art dels segles XX i XXI va més enllà de Miró, Dalí, Picasso i Tàpies?

No crec que calgui convèncer, al menys respecte als tres primers noms: són incontestables i prou coneguts. Ara bé, probablement seria molt útil i enriquidor saber explicar bé com aquest artistes formen part d'una història cultural i d'un context molt específic, el català, on es lliguen i es comuniquen la potència simbòlica del romànic, la sofisticació del gòtic, les expressions populars del barroc, l'impuls d'un modernisme local i avantguardista o com es fonamenten unes arrels pròpies del surrealisme o de l'art pobre. S'han de destacar les grans figures, però cal també explicar-les dins un relat de poètiques entrelaçades que són quasi tel·lúriques però que es projecten més enllà. Tàpies també guanyaria situant-lo en aquest moviment entre el local i allò comú.

El MNAC, amb Pepe Serra al capdavant, sempre ha tingut molt clar d'on venim: la Junta de Museus, la Mancomunitat, l'empremta de Puig i Cadafalch i Folch i Torres... El vostre objectiu prioritari sempre ha estat explicar l'art català sense complexos.

Sí, el treball del director actual, Pepe Serra, té molt present aquest llegat i aquesta visió, que va més enllà de la circumstància i la contingència política, i entén la transcendència cultural -i en aquest sentit política també, és clar- del museu com a institució central per a Catalunya.

Un punt fonamental, que afecta de ple els tècnics i tècniques de cultura que s'hi dediquen, és la Xarxa de Museus de Catalunya. La idea és estendre el Museu a tot el país i el que teixit artístic del país s'enforteixi des del nivell local?

La Xarxa de Museus és un èxit. Els museus del país fan una feina excel·lent i imprescindible, sovint des de la

precarietat. El MNAC ha de servir-ne d'aixopluc, de nexa i d'impulsor. Les relacions són molt bones, de gran complicitat i col·laboració i això és fonamental. És una estratègia que s'ha d'enfortir cada cop més i el Mnac és conscient de la responsabilitat que li pertoca.

Quines estratègies compartides teniu amb el món de les arts visuals dels municipis? Com es concreta el diàleg amb els tècnics i tècniques?

Aquesta, com algunes de les anteriors, és una pregunta molt institucional. Diria que, en la dinàmica de la Xarxa que comentàvem prèviament, l'esperit és de col·laboració entre museus, independentment de la seva descripció a una o altre administració.

L'art contemporani no sempre arriba amb la mateixa intensitat a tothom, i és percebut amb determinades prevencions que sovint tenen a veure amb aspectes educatius i socioeconòmics. Què es pot fer des del món local per trencar aquestes barreres? Explicar-nos millor? Treballar comunitàriament com s'està fent a molts municipis?

És cert que l'art contemporani és una producció cultural que, per la seva història, s'ha sofisticat especialment i ha estat capitalitzada per diverses formes d'elitisme. No obstant això, creiem que té un sentit i un potencial real per a transferir i entrar en comunicació amb públics i àmbits diversos. És també la nostra responsabilitat i obligació, com a servei públic que som, no només protegir sinó transmetre el sentit del patrimoni artístic català i fer-lo accessible i permeable a noves lectures i usos. La mediació ha fet un enorme salt els darrers anys a molts museus gràcies a la professionalització de les persones que s'han convertit en agents no secundaris, sinó protagonistes en la gestió i activació de les obres i les col·leccions. Això no treu que hi ha un procés de creixement col·lectiu que ha d'ajudar a posar la cultura i l'educació al centre de la societat. Som part d'una cadena de generació de coneixement i d'emancipació que té, avui, una importància cabdal a nivell polític i de futur.

Des del Museu esteu atents a la creativitat local i als seus creadors, més enllà dels diàlegs institucionals?

Som un museu històric, però sobretot un museu viu i contemporani en el sentit que considerem que l'art del passat és contemporani per a nosaltres i, alhora, integrem la creació actual. Malgrat les seves dimensions i complexitat, el MNAC manté un lligam constant i obert amb artistes de diverses generacions i entorns. Hi ha un interès per conèixer el treball dels artistes del país i mirem d'estar receptius a diàlegs i propostes. A banda de les exposicions i intervencions d'artistes contemporanis, el programa "Artistes al museu" funciona des de fa 2014 i permet acollir creadors en diferents projectes i formats, que poden ser expositius o de recerca. El programa "Guèisers", amb curadors convidats o la participació al programa "En Residència"(ICUB i Consorci d'Educació) han estat també importants.

I per acabar una pregunta més personal. Sovint has fixat l'atenció en artistes de gran valor que potser no són prou coneguts pel gran públic. Quins artistes t'agradaria que tinguessin molt més pes en el nostre imaginari?

A banda d'interpretar, estudiar i transmetre, un dels objectius -i de les joies- dels historiadors de l'art és redescobrir al públic artistes que van fer aportacions de vàlua i que han quedat oblidats. Hi ha moltes aportacions creatives que poden ser desvelades al públic perquè les gaudeixi, les faci seves i ens enriqueixin a tots. Hi ha molts noms i persones. Tots hem vist els darrers anys la justa recuperació de figures com Mari Chordà, per exemple. No m'agrada citar uns noms en particular: des de la recerca i la curadoria, al costat dels artistes, es desenvolupa una relació d'empatia i afecte per a aquestes persones que porten a terme la seva creació en alguns casos des de la precarietat i la dificultat. A tall d'exemple, podria mencionar, però, dos exemples. Un seria Miquel Fuster, dibuixant de còmic que va viure molts anys al carrer i que ha deixat una obra impressionant i alligadora, del qual vaig tenir la satisfacció de comprar-li obra en vida. L'altre seria Joan Brodat, artista de postguerra que he investigat durant molts anys i que té una obra singular i poètica, portada a terme des d'uns orígens molt humils i marcats pel trauma de la guerra civil.

Categories: Espai claustre

Categories: Sèries editorials

Tags: equipaments culturals

Tags: patrimoni cultural

Tags: governança cultural

Tags: valor públic de la cultura

Tags: desenvolupament territorial

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2026/06/alex-mitrani-entrevista>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://www.museunacional.cat/ca>

[3] <https://www.eina.cat/ca/coneix-eina/professorat/alex-mitrani>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/10522>